

A spanyol kertész

Rokonszenvet ébreszt az a film, mely nem okvetlenül valami szerelmi bonyodalmat választ fő témájjául. Ilyen film a Spanyol kertész is; végtelenül egyszerű eszközökkel dolgozó, szinte szükséztávú kamaradarab. Pedig a történet is, a színhely is mást ígér és másra csábít. Egy sikertelen házassága miatt emberkerülő, mogorva angol konzul agyon-dédelgetett kisfiával él egy spanyol tengerparti városban. Az apa nem engedí gyermekét emberek közé, se nyilvános iskolába. A kisfiú megbarrátkozik derék kertészükkel, aki foglalkozni kezd vele: együtt ásnak, kertészkednek. Az apa azonban féltékenyé válik. Megtiltja, hogy a kertész és a kisfiú beszélgessenek. Erre azok írásban érintkeznek egymással, sőt, mikor az apa hivatalos ügyben Madridba utazik, és a házmester-lakáj-sofőr Gonosz Intrikus részegen megöléssel fenyegeti kis hősünket, az a kertésznél talál menedéket; mi több, még horgászni is elmegy vele. Ez már több a soknál! A Gonosz Intrikus a gyerek aranyóráját a kertész ruhájába csempézi, azt lopással vádolják. A bős atya Madridba viteti, bírósági tárgyalásra. A gyermek szakít atyjával; az atya a vonaton megbánja tettét; de már késő, a kertész kiugrik a vonatból és egy elhagyott erdei házba szökök; ide várja a gyermek is, kinek a kertész családja árulta el a majdan megszökendő férfi majdani búvóhelyét; az atya, látva a szökést, kétségbeesik és fiát keresi; nem találja otthon, de a személyzetet sem, mert a Gonosz Intrikus kirabolta házát és megszökött, visszaélve gazdája jószívűségével és kihasználva fia iránti elvakult féltékenységét. Vihar kerekedik; szörnyű felhőszakadásban keresi a konzul kisfiát. Egy másra találunk; drámai jelenet; megbocsátás; a rezonőr szerepét be-

töltő orvos-barát levonja a konzekvenciát: az egyszerű nép derék fiától nem szabad féltetni gyermekünket.

Kérem, higgyék el: el kellett mondani ezt a *storyt* abban a gunyoros távirati stílusban, amit Dickens hőse, Jingle úr alkalmazott először a világirodalomban. A cselekmény fölfedi e rokonszenves és becsületes vállalkozás hibáit. Mert a rendező tápad Cronin forgatókönyvéhez és attól tartok, nem hogy nem akar: *nem tud* elszakadni tőle, nem tud a nézővel együtt kilépni sem a csodás tájba, sem belépni hősei lelkébe. *Philipp Leacock*, bár »fiatal« még — 1917-ben született — 1935 óta, mióta a filmnél dolgozik, egyetlen igazán komoly alkotást sem tudott létrehozni. Becsületes szakmunkása a filmiparnak. Megkapta Cronin regényét; megcsinálta. De hogyan! Ne haragudjanak azok, akiknek ez a film fenntartás nélkül tetszett: hát szabad így, ebben a film őskorára emlékeztető formában kontaktust keresni a nézővel? Zord atya, vihar, üldözés, megoldatlan problémák, csupa kérdőjel: miért volt ilyen gonosz ez a sunyi házmester? Miért szökött meg a kertész ártatlansága tudatában, ráadásul pusztá gyanúsítás alapján vádolva? Mert kellett egy kis vihar egy kis üldözés, kellett az ősi rekvizitumok, amiket oly szellemesen figurázott ki már Max Fric is — (Milliomos úr szerelmes) —, legutóbb pedig René Clair. (Az éjszaka szépe). A film igazi művészei már 1910 körül szaktítottak e rekvizitumokkal.

S ha még hozzávesszük, hogy mindezt szélesvásznú filmen láttuk, tehát olyan alkotáson, mely módot nyújtott volna nagystílu megoldásokra: csak sajnálkozhatunk.

Kárpótolt azonban mindezért a csodálatos táj néhány felvillanása és az apa (*Michael Hordern*, filmen ritkán játszik), a kisfiú (*John Whiteley*) és most, az ötvenes években feltűnt megnyerő *Dirk Bogarde* (a kertész) színvonalas alakítása.

NEMESKÜRTY ISTVÁN